

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Zafotografowane 2013
A. Rajkiewicz

2012 AK
Obu. Ostrow
HLKP

+

EULENFELDOVA Jadwiga

zob. Nierzwiak

ps. "Jadzia"

4210/WSK
1

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

4210

Eulenfeldowa Jadwiga
z d. Mietewiak

ps. „Jadzia”

✓ I/1. Relacja ✓ 2 k, 2 s.

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 1

VI. Fotografie ✓ 3, 4 tytuł & oryginał

Relacja - Eulenfeldowa Jadwiga z d. Mierzwik ps. "Jadzia" 21/2 AK Ostrow Wlkp.

I/1 opracowanie sylwetki przez Edmunda Jakubka
na podstawie zbiorów dokumentacyjnych rodziny
maszynopis, kopia, 2 k. 2 s.
wpływ korespondencji od Moniki Dzierżewskiej - przedstawicielki
Stowarzyszenia gen. Marii Wittek do Fundacji, kwiecień 2013r.

Mierzwiak Eulenfeldowa Jadwiga pseud. „Jadzia”(1903-1996)

W domu Eulenfeldów przy ul. Wrocławskiej w Ostrowie Wielkopolski mieścił się sztab komendy Inspektoratu Rejonowego Związku Walki Zbrojnej – Armii Krajowej, gdzie działali kolejno komendanci kpt Jan Kamiński ps. „Mały”, „Franek” mjr Wacław Maik ps. „Walter”. Dom ten był również miejscem odpraw konspiracyjnych, skrzynką kontaktową i magazynem broni. Cichą bohaterką, wspierającą na co dzień te działania była Jadwiga Eulenfeld.

Urodz. 12 X 1903 w Kępnie z ojca Jana Mierzwiaka i matki Katarzyny z domu Moska. Ojciec rolnik, gospodarował najpierw w Królewskim koło Ostrzeszowa, a następnie przeniósł się do Zacharzewa pod Ostrowem (dziś dzielnica miasta), gdzie Jadwiga ukończyła szkołę elementarną i należała do organizacji Młodych Polek. Wychowana została w atmosferze wybitnie patriotycznej, kształtowanej przez ojca, który abonował polskie gazety, działał w Towarzystwie Czytelni Ludowych w czasach zaboru pruskiego oraz brata Władysława, który jako gimnazjalista wstąpił ochotniczo do tworzącego się Wojska Polskiego w 1919 r. Brał następnie udział w wojnie polsko – bolszewickiej w 1920 r podczas której za szczególne męstwo i odwagę odznaczony został Krzyżem Walecznych.

Jadwiga Mierzwiakówna w 1926 r. wyszła za mąż za właściciela zakładu szewskiego Rudolfa Eulenfelda, pochodzącego z Kongresówki, ze spolonizowanej rodziny niemieckiej. Od pierwszych miesięcy okupacji niemieckiej uczestniczyła w działalności konspiracyjnej ZWZ-AK, wspólnie z mężem Rudolfem. Była łączniczką Inspektoratu Rejonowego AK Ostrów Wielkopolski, pomagała w logistycznym organizowaniu pracy sztabu, utrzymywaniu kontaktów, przyjmowaniu i przekazywaniu dokumentów organizacyjnych w postaci informacji, meldunków i raportów konspiracyjnych.

Aresztowana 8 III 1944 r. wraz z komendantem Inspektoratu mjr Wacławem Maikiem ps. „Walter” osadzona została najpierw w więzieniu policyjnym w Ostrowie, a następnie przewieziona do siedziby gestapo w Kaliszu. Stąd po wstępnym, brutalnym śledztwie, przetransportowana została do więzienia gestapo w Łodzi przy ul. Gdańskiej 13 (dwa dni później aresztowano męża). Okazała się wyjątkowo odporna i nieugięta podczas bestialskiego śledztwa mimo grożenia jej represjami wobec czwórki dzieci, nie zdradziła niczego. Potraktowano ją też w sposób wyjątkowo bezwzględny. W czerwcu 1944 r. zakwalifikowana została do obozu koncentracyjnego w Ravensbruck z adnotacją „bez powrotu”. 18 stycznia 1945 r. uciekła z transportu ewakuacyjnego więźniów podczas bombardowania niedaleko Łodzi.

Niebagatelną rolę w działaniach niepodległościowych odegrał mąż Rudolf, który najpierw należał do Polskiej Tajnej Organizacji Wojskowej, a następnie ochotniczo wstąpił do Wojska Polskiego (1919 r.). Uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 r. W czasie okupacji niemieckiej w 1942 r. zaprzysiężony został do Armii Krajowej, a następnie na polecenie komendy Okręgu Poznańskiego wpisał się na niemiecką listę narodowościową (VD). Ułatwiało mu to swobodniejsze poruszanie się w terenie wraz z wyjazdami do odległych miast, łącznie z Warszawą aby z pełnym powodzeniem wypełniać zadania kuriera powierzone mu przez Komendę Inspektoratu, a czasem i Okręgu. Pełnił również funkcję szefa ochrony sztabu komendy Inspektoratu Ostrów, a następnie Okręgu Poznańskiego AK. Prowadził zakład szewski, w którym zatrudniał grupę Polaków, wśród których był mjr W. Maik komendant IR. Miał też szczególne predyspozycje do gromadzenia broni i sprzętu wojskowego oraz ukrywaniu jej w magazynach umieszczonych w tajnych schowkach własnego domu i ogrodzie. Bron ta służyła żołnierzom AK Inspektoratu, a głównie ostrowskiej kompanii Kedywu podczas wykonywania zadań dywersyjnych.

Cała rodzina Eulenfeldów odegrała szczególnie ważną rolę w walce z terrorem niemieckim w ramach ostrowskich struktur Armii Krajowej. Ważną rolę w tych działaniach spełniał syn Edward, wychowany, wraz z pozostałym rodzeństwem, w duchu patriotycznym

5/1-2

kształtowanym przez rodziców i harcerstwo . Uczestniczył w intensywnym szkoleniu wojskowym, zajmował się pracami łącznościowymi oraz pełnił funkcję dowódcy drużyny, a następnie plutonu w ostrowskiej kompanii Kedywu, biorącym udział w wielu akcjach dywersyjnych. W działaniach łącznościowych i dywersyjnych współdziałał z nim brat Bolesław. Niemalą rolę w działalności konspiracyjnej wypełnianej przez rodzinę Eulenfeldów spełniała córka Łucja (zamężna Cichosz), która przekazywała zleczone jej przesyłki pod wskazane adresy lub informowała ludzi o grożącym im niebezpieczeństwie, według otrzymywanych zleceń od rodziców. Najmłodszej Irenie (zamężna Gibasiewicz) groziło osadzenie w hitlerowskim ośrodku germanizacyjnym w związku z czym ukrywano ją przez pewien czas u rodziny i znajomych.

Po wojnie przeżywała następny trudny okres z powodu gnębienia całej rodziny przez władze bezpieczeństwa PRL. Aresztowano jej męża, przetrzymywano w więzieniu mimo wyroku rehabilitacyjnego oddalającego zarzuty związane z podpisaniem listy VD oraz nadania obojgu odznaczeń państwowych za zasługi za walkę z niemieckim okupantem. Znosiła wszystko z wielką pokorą i bez skargi i komentowania pojawiających się nieodpowiedzialnych insynuacji, celowo niejednokrotnie rozsiewanych w politycznej nagonce. W Jej cichej i skromnej postawie zawsze przebijała troska o ojczyznę i patriotyczne wychowanie swych dzieci.

W późniejszym okresie odznaczona została Krzyżem Armii Krajowej, Medalem Zwycięstwa i Wolności, Medalem Za Zasługi w Rozwoju Miasta Ostrowa Wielkopolskiego, Medalem Maximilian Kolbe Werke „Za Wasze cierpienia i naszą miłość”. Zmarła 1 VII 1996 r. w Ostrowie Wielkopolskim i pochowana została na cmentarzu parafialnym przy ul. Limanowskiego. Dnia 27. 9. 2005 r. w rocznicę powstania Polskiego Państwa Podziemnego, na ścianie frontowej budynku Ostrowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, w miejscu gdzie stał dom Eulenfeldów przy ul. Wrocławskiej 100, wmurowana została i odsłonięta tablica upamiętniająca siedzibę sztabu Inspektoratu Rejonowego AK i bohaterską rodzinę Jadwigi i Rudolfa Eulenfeldów.

Słow. Biogr. Wielkop. Połudn. Wschodn. T.III Kalisz 2007, J. Pietrzak – *Aresztowanie „Waltera”* Gaz. Ostr. z d. 13. 3. 1994 r. *Zmarła bohaterka Polski Podziemnej.* Gaz. Ostr. 7. 1996 r. E. Jakubek – *Ostrowski ośrodek Armii Krajowej.* Ostrów Wielkopolski, 2005 r. Zbiory dokumentacyjne rodziny.

Edmund Jakubek

101

7. 4210/480

Nazwiskowe karty informacyjne

i

9. 4210/USK

242 AK
Obu. Ostroń Wlkp.

† 1996

EULENFELDOLA Jędrzej
zd. Mierzwiak
ps. 'Jadzia'

Ur. w 1903 r. w Kępnie. Od 1940 r. uczestniczył
w działalności konspiracyjnej 242-ak. Był szefem
Insp. Rejonowego AK Ostroń Wielkopolski, pomagał
w logistycznym organizowaniu pracy sztabu, otrzymywaniu
kontaktów, przyjmowaniu i przekazywaniu dokumentów,
meldanków i raportów konspiracyjnych. Aresztowany 8 III 1944
w Warszawie w Łodzi, uwięziony z transportu ewakuacyjnego
w więzieniu do obozu w Ravensbrück 18 I 1945 r.
niecałkowicie Łódź

A. Rój 2013

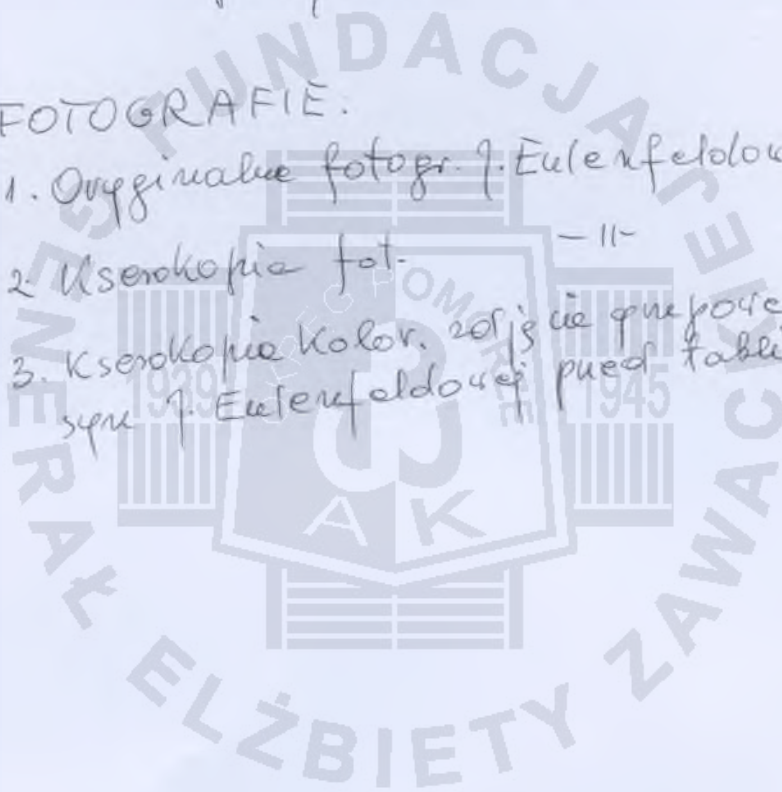
zob. Relacje, 9. 4210/USK

J. 4210 / WSK

EULENFELDOVA Jadwiga
z d. Mierciak
ps. „Jadzia“

VI. FOTOGRAFIE.

1. Originalne fotogr. J. Eulenfeldowej „Jadzi“
2. Kserokopia fot. - 11 - - 11 -
3. Kserokopia kolor. zdjęć w grupie: m. in. syna J. Eulenfeldowej przed tablicą pamiątkową

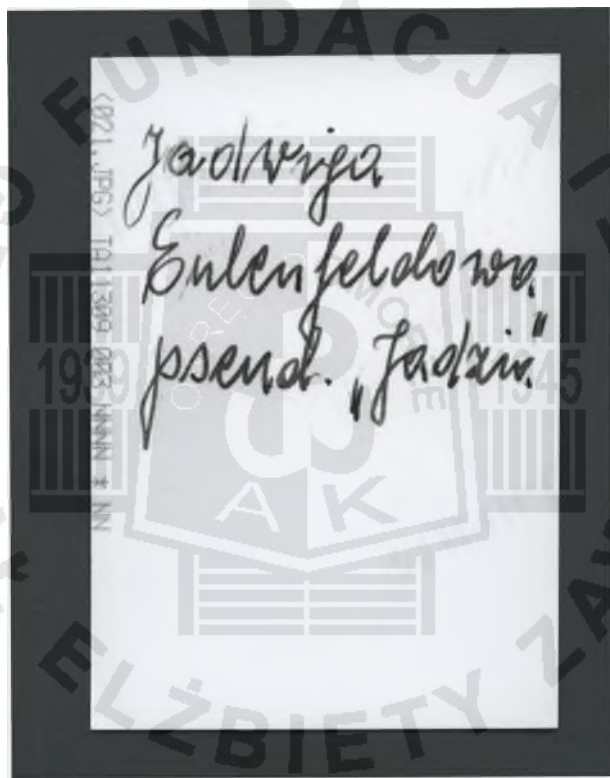

VI-1

Jadwiga Eulenfeldowa
ps. "Jadzia"

V-2

Elżbieta Zawackiej

Jadwiga Eulenfeldowa

VI-3

Janina Cichosz, Bolesław Eulenfeld i Irena Gibasiewicz przed tablicą poświęconą ich rodzicom.

Fot. M. Weiss

Łucja Cichosz, Bolesław Eulenfeld i Irena Gibasiewicz przed tablicą poświęconą ich rodzicom.

EULENFELDOVA Jadryga

